

ROBERT PINSKY

Utcazene

(STREET MUSIC)

Édes Babilon, fejhallgatók. Dalcsonatok.
 A palalépcső lábánál, egyedül, felkészületlenül,
 Nem messze taxitól, kocsmától
 A vén kőállomásnál,
 Semmitmondó délutáni bronzvilágításban –
 A valós város mögötti
 Másik városban találsz magad
 Ahol az utcán aludtál.
 Csupasz lábfejed, egy gyermek szürke tunikája,
 Az emlékezés durva cukra.

Talicskák és bódék szózott Ninivéje,
 A borbély és réz tálkája,
 Koldusok és gabonáskofák,
 Különböző nyelvjárások
 Írástudóinak sikátora, a
 Fültisztító bódéja, takács,
 Fűszeres. Assurbanipal uralkodása,
 Hasisárusnő, strici,
 Hordár, kifutófiú,
 Kapualjból eladott gyermek.

Számkivetettség és koplalások cukorka-Memphise.
 Mézes kalendárium és stráfkocsik,
 Szörpárusok és betegségek,
 Ráolvasás, szamarak, édesburgonya,
 Dorombzene, csoszogások,
 Rongyok. Vajákos, drogárus, korhely.

---

* *Robert Pinsky* (sz. 1940), amerikai költő, esszéista, kritikus, műfordító. 19 kötet szerzője. Fordításai közül kiemelkedik Dante *Inferno* és Cheslaw Milosz *The Separate Notebooks* című munkáinak fordítása. Több díj kitüntetéttje. Jelen versei a következő kötetekből valók, *Want Bone* 1990, *The Figured Wheel*, 1996, *The Sounds of Poetry* 1999, *Improvisation on Yiddish* 2011, *Ginza Samba* 2014.

Friss víz, szennyvíz – akárhol is
Haltál meg a piacon valamikor,
Lelked eltemetett tortákra vadászva
Kering itt a városban.

Ing

(SHIRT)

Inghát, gallértámasz, hossz, szegély
A szinte láthatatlan varratok a galléron
Koreai vagy maláj varrodában készült

Tízórai közben teázva, tésztázva pletykálnak
Vagy pénzről, politikáról beszélnek, miközben
Egyikük az ingujjat a szegéllyel összeillesztette

A csuklómnál a kezelőpánthoz. A vasaló, a szabász,
A mángorló, a hajtogató. A tű, a szakszervezet,
A pedál, a cséve. A kód. A hírhedt tűzvész

A Triangle ruhagyárban 1911-ben. A kilencedik
Emeleten ezerkilencszáznegyvenhatan haltak meg
A lángok között, se tűzcsap, se tűzlépcső

A szemközti épületben egy tanú nézte
Amint egy fiatal férfi egy lánynak segít
Felállni az ablakpárkányra, majd a

Téglafaltól eltartva engedi lezuhanni.
Majd még egyet. Mintha villamosra segítené
Fel őket és nem át az örökkévalóságba.

Mielőtt a harmadikat lesegítette volna
A lány átölelte és megcsókolta, utána
Kiemelte a lányt a térbe és leejtette. Egyből

Utána ő is kilépett a párkányra, zakója
Fellobogott, fellebbent ingéről, ahogy zuhant.
Levegő töltötte ki szürke nadrágja szárát.

Mint Hart Crane Bolondjának „sivítva lobogó inge”.
Gyönyörű, ahogy a minta tökéletesen illeszkedik
Az ingnyaknál és mindkét zseb sarkainak

Iker tűzéseinél, mint egy pontos rím vagy egy dúr akkord.
Nyomott, flanel, kockás, Houndstooth mintás,
Tattersall mintás, Madras kockás. A skót kockás mintát

Malomtulajdonosok találták ki az ossziáni
átveréstől ihletetten, hogy barbár skót munkásaikat
Megszabályozzák egy koholt címertannal: MacGregor,

Bailey, MacMartin. A szoknya, amit
a munkásoknak terveztek, hogy azt viseljék
A poros, csikorgó szövőszékek között.
Szövők, kártolók, fonók. A rakodó,

A dokkmunkás, a kubikos. Az ültető, a begyűjtő, a válogató
A szövőnő halomnyi pamutban verejtékez gépénél, mint ahogy a
Rabszolgák verejtékeztek vászon fejkendőikben a mezőn:

George Herbert, a te leszármazottad
Egy dél-karolinai fekete hölgy, Irma a neve
És ő ellenőrizte az ingemet. A színe, ahogy

Rám illett, az anyag érzése és tiszta illata mindkettőnk
Kielégített. Megállapodtunk árában és minőségében
beleértve a csontszerű gombokat,

A gomblyukat, a méretet, a bélést, a nyomtatott
Szöveget a nyakrész és az ingalj hátulján. A formáját,
A címkét, a munkát, a színt, az árnyalatot. Ing.

Ginza Szamba

(GINZA SAMBA)

Az egy szótagú európai, név szerint Sax
Feltalálja a kürtöt, tada, pabdadi
Da, egyfajta torzan érces
Bronz klarinétot, vibráló
Levegő alakú oszlopa nem a hengerben
Hanem a csőben szélesedve
Tadázik kifelé a végtelenbe felfelé
Keresztül egy felhajlított duzzadt
Arany tölcséren olyan szegéllyel
Mint egy virágzó gloxinia
Sax belga képzeletében

És az anyák és apák kifürkészhetetlen
Mátrixában az elhantolt zseni belezúg
A test sejtjeibe vagy megmentett kehelyként
Az elcserélt és beváltott
Emlékezés rezonáló Gráljába
Mint az ércek, gyöngyök, elefántcsontok,
Vásznak, rabszolgák, munkások és lányok
Vagy a nigériai király család

Birds of Hawk néven ismert
Két rokonának áruba bocsátása.
A kereszténységben az egyik rokon gyereke
A cár rendelete alapján „kedvenc négerré”
Nemesedik, nagy családot alapít, tábornokok,
Gigerlik és udvaroncok köztük a költő
Puskin, aki párbajban halt meg felesége
Becsületét védve, míg a másik rokon egy

Rabszolgahajó gyomrában vitorlázik Baltimore
Kikötője felé, ahol megerőszakolják, szülés közben meghal,
De gyermeke házasságot köt egy Szeminoléval
És az idő következő kórusában
Az ő gyermekük nemzi

A híres Hawk of Bird-t sok-sok utóddal,
Köztük a Puskin-birtok zsidó menedzserének
Egyik ükunokája, aki amerikai

Lélegzetét fújja, a kígyózó dallam
Kiegyenesített trioláit
És tizenhatodjait – ez a légzés
És a basszus a Ginza Szambája, a nád
Szelepként rezeg, az éter, egy elmés
Doboz elképzeltetlen drótjai
Áramkörei itt ebben a szobában
Ebben a házban, ami 100 éve épült
Amikor éppen máshol voltam:

Ez olyan, mint szerelembe esni, valaki
Hangjának vagy arcának jártasságának atavisztikus
Felszólítása, a rézspirál, az aranytölcsér tele
Láthatatlan alkotóelemeken keresztül tekergő
Hangokkal Riótól Tokióig és vissza
Újra felgyorsul a variációkban
Amint alagutat vág az ikrek járta felbujtás
Labirintusában miközben egy üllő
Visszhangzik koponyám instrumentjének
Hallgatásában

Az akar csont

(THE WANT BONE)

A hullám nyelve harangozott a föld harangjában.
Kék fodrozódott és ázott a kék tűzében.
Forró gödrében a cápa száraz állkapcsa
A semmire tátogott mert homok volt mindkét oldalán

A csontnak nem volt se íze, se szaga
Leforrázott fogatlan hárfá, törhetetlen és laza.
A kapcsolódó ívek a születés és a vágyódás formáját adták
A nyitottra hegesztett forma megtartotta a száj Ó-ját.

A megcsontosodott zsinór együtt tartotta a sarkokat
 A bordás spirálokban mint egy rakott nyári ruhában
 De hol volt a dévaj vigyor, a szétszabdalt öröm?
 Eltűntette elenyészően apró szájuk

A tengerpart tisztára súrolta, karcolta, áztatta
 De Ó, szeretlek, énekl, kicsinyem, hazám
 Ételem, szülőm, gyermekem magamnak akarlak
 Virágom, uszonyom, életem, világosságom, Ó-m

Jiddis nyelvű improvizáció

(IMPROVISATION ON YIDDISH)

Megvagy, elkaptalak, Ich hob mir fer pacht.
 Lát engem és nem tudom lebetűzni

Ich hob dich in bud, ami azt jelenti, mintha
 meztelenül látnálak a kádban: tökéletesen ismerlek.

Kischkas: zsigerek, a zsigerek nyelve, a szív
 meztelen nyelve, a nyelve zsigerei.

Bubbeh loschen. A nagymamám nyelve,
 Amit nem tudok lebetűzni az ismert betűkkel.

Tudom, mi az, hogy „Hob dich in bud”, azt jelenti
 hogy látlak, átlátok rajtad, az irónai nyelve. Intim.

A kedves és a halál nyelve, a halál nyelve
 A zsigeri nevetés nyelve, csupasz és teljes.

Bubbeh loschen, az elveszettek elveszett nyelve,
 „Távozz tőlem” ami azt jelenti, gyere közelebb: Gei

Avek fun mir, Ich Hob dich in bud. Látlak teljes
 Valódban. Meztelen. Megvagy, elkaptalak.

Rím

(RHYME)

A levegő a nyelv hangszere
A nyelv a test hangszere
A test a lélek hangszere
S a lélek
A levegő lény.

A madár saját dalának eszköze.
A dal, a szó, behatárol, mint
Egy hotelszoba készen arra, hogy
Mi, a vendégei ott örököljük meg
Időbeosztásunkat.

A Cornell dobozban, múltékonyság
Között, annak elemeként,
A tartósított madár – tanulmány
Spontán elégiában, a papagáj művészet,
Halandó a sarokba szorított szférában.

A szoba stanza küllő a létra fokán
Az összes bizonytalan kiművelt
hanggal megmászatva, melyek egyetértve
Éneklik, ott voltam én is –

A szobában, a rím, a dal.
A dobozban, könyvekben: minden összetevő
Egy hangszer, a test még
megfeszülve majmolja
A lelket, e levegő-lényt.

Robotok

(THE ROBOTS)

Amikor úgy döntenek, hogy anyag alakot öltenek
Szitakötőre hasonlítanak, nem gépre. Csillámlik szárnyuk.

Mint a görög drámák kórusa oly sokat beszélnek
Csak éppen egyes szám első személyben.

Színük az égben beburkolja a föld felszínét.
Változatos összhangban és harmóniában táncolják az elfeledtet.

Ítéletük a tisztán látásában kegyelemre hasonlít,
Áramkörükben a tett egyetlen formája a megértés.

Tökéletes cenzoraik felfogják létezésünk minden homokszemét
És mint a művészetben, újrateremtik a bennünk rejlő legrosszabb és legjobb ént.

A finomító

(THE REFINERY)

Szomjasan, bágyadtan a hosszú alvás után
A vén istenek dúdolva rázták fejük.
Száradt, száradt. Vonattal szelték át a csillagok
Sivatagát, hogy feligyák a földet. A szánk
mondattól nedves: a düh és az elmúló szándék
Pollen színű folyadéka. Az elképzelt íz pisszegésre és
horkolásra készítette a barbár istenségeket.

Hosszú szerelvényük keresztülkattogott
Az éjszaka öblein a bolygók között majd
Le a mamutfenyő-szurdokok esti kódén át.
Tűző naplemente az ablakokon: Neon seb: Bár.

Álmatag elfeledett istenség nyög a vonat belsejében,
Szitakötőszárny-csillanás, agancsos szemöldök,
Hallhatatlan testek kapzsi hulló-búze.

Ismét sötét éjszaka és a híd után
Kastély a vizen:
A hatalmas finomító, milliónyi égő
Jelzi tornyos sugárútjait. Egy élőnek ítélt
Férfi kastélya, a Cég: egy képzelt
Úr a törvényben valódi. A Finomító! –

A szelepes és csillározott központi tartálynál, ,
Mormogó istenek isznak mohón,
Benzin, naftalin, aszfalt, gázolaj,
Kátrány ivásvat: töredezett és repedt
Szótagok artikulátlan nyersanyagból,
Az élet bemaszatolt ellátmánya körömsötétben
Saját magából táplálkozott, amikor az istenek még
Újak voltak – ehetetlen, párolgó és
Frissre finomított, hogy megszúrja
Nyelvét annak, ki használja, olajból és kőből finomított.

Az istenek a kádakon dőzsöltek, felittak
Szerelmes sikolyokat, memorizálták Chaucert,
Film- és dalszövegeket, menekültek báját
Lélegzettel telített párlatot, főzöttet és költöttet
Halmoztak fel uralmuk alatt, mintha
Mi lettünk volna levéltetveik vagy méheik,
Aki édességet kotyvasztanak
Nekik, amíg szunyáltak.